

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház, I. emelet.

Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak

Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Iparosok nyugdíja.

Lapunk legutóbbi számában egy figyelemre méltó felhívás jelent meg, melyet „egy iparos” intézett társaihoz. Hü színekben esztelvéen abban a cikkíró a bajai kis iparos mostoha anyagi helyzetét, üzletviszonyait és életkörülményeit, temetkezési egyesület szervezése iránti szövetkezésre hívja fel a helybeli iparosokat. Ez egyletnek ismert célja lenne a temetési költségek fedezése által a sújtott iparos családokon némileg segíteni.

Az eszme éppen olyan nemes, mint a milyen régi. Sajnos, hogy Baján, ebben az elsőrendű iparos városban még csak most pendítik meg azt.

Mi a magunk részéről is helyeslően a megindított mozgalmat, őszintén kívánjuk, hogy ezen emberbaráti intézmény felállítására iránti szándék mielőbb megvalósuljon.

Bármily nemes és humanitárius legyen azonban egy temetkezési egyesület célzata, s bármennyire hatványozódják is a csapás legsúlyosabb óráiban nyújtott segély erkölcsi és anyagi értéke: jótékony hatása csak rövid időre menti meg a gyászbororult családot az anyagi gondok roskasztó terhetől — és részvételünk ennek tudatában a frissen hantolt sírhalmról önkénytelenül is a hátrahagyott szegény özvegy s árvák felé száll. Ezeknek siralmas sorsát és nyomortúságát pedig legtöbb esetben a kenyérkereső családfő hosszasan munkaképtelensége idézi elő. Ezen is segíteni kellene tehát, a teljes elszegényedésnek elejét véve.

Mert a megélhetésért vívott lázas küzdelemből végre az iparos is erőfogyottan dől ki. És a sok sikertelen, sőt ráfizetéssel végződő vállalkozás, a szabad verseny, a tőke és gyárak szertelen nyomása, meg a rossz hitelviszonyok miatt eddig is csak

nyomorgó iparoscsalád méltán esik kétségbe a dologképtelenné vált családfenntartó betegágya előtt.

Még hagyján, ha munkaerejét visszanyerve, újra kezébe veheti kenyérszerző szerszámát. De hány eset van, hogy korán beálló gyógyíthatlan betegség miatt hosszú évek során át sinylódik a szegény mesterember és még jó ha van fölélni való szerzeménye Ha pedig nincs, vagy ha már az is elfogyott: bekövetkeznek nála a nyomorusági szálnalmas napjai. Most kezd csak átkozni a szocializmus nemzetfelforgató tanait, eget-földet ígérő varázsigéit, melyek sajnos mindig több és több kisiparos lelki-világát töltik be. Hányszor zavarták meg ezek sorsában megnyugvását, jövőjét biztosító békés munkálkodását!

A magyar kis ipar megmentése nemzeti érdek; annak meleg pártolása hazafias kötelesség. De az így pártfogolt és mindenirányban védelmezett kisiparosnak aztán szent kötelessége önmaga és családja jövőjét kellőleg biztosítani, agg napjaira tisztességes megélhetési módot szerezni. Csak a ki ez irányban is eleget tesz családfői szerepének, lehet megbízható jó iparos.

De miként feleljen meg a szegény ipari munkás ember az előbb elszámolt nyomasztó körülmények mellett e nemes tisztnek!?

Nagyon egyszerűen és ismét csak a jószándékú szövetkezés által: egyesült erővel.

Már évekkel ezelőtt foglalkozott a „Dél-magyarországi iparszövetkezés”, a nagyváradi kongresszus és az országos ipartestület az aggkor biztosítás kérdésével. Az eszme tehát nem új, de hogy mennyire életrevaló, azt Baján bővebben bizonyítani nem szükséges. Egy minél szélesebb körben megindítandó lelkes mozgalom csakhamar össze-

hozná ezen annyiak létkérdését képező ügyben a kezdethez szükséges alapot, a melyen aztán szépen felépülhetne az iparosok aggkor biztosító — vagy ha szebb így: nyugdíjintézménye.

Egyesülésben, a tömegben van az erő. Nézzük csak a biztosító társulatok rendkívüli gazdagodását. Mi teszi ezt náluk? A tömeg, a biztosítottak nagy létszáma.

Mennyivel kisebb népességű a papok, a jegyzők, póstamesterek egyházmegyei, vármegyei vagy akár országos egyesülete mint lenne az iparosoké hasonló kerületben. És lám azok is önmaguk hozták létre nyugdíjalapjukat és önmaguk tartják azt fenn olvasott krajczárjaikból. Hányféle című és mennyi előre nem látott mellékes jövedelme van évenként az iparosembernek, a melyet aztán az — éppen mivel „könnyen jött” — könnyelműen ad is ki. Csak ez a „mellékes” is bőven elég volna arra, hogy belőle az alap évi járulékát befizetve, keresetképtelensége idejére biztosítva legyen.

Az iparosok temetkezési egyesületének felállítására iránti felhívás kapcsán vetettük fel ezt a nagy horderejű kérdést: gondolkozzanak rajta az érdekeltek.

Ezúttal már talán sikerrel járna egy ez irányban megindítandó mozgalom, mely évek előtt nem vezetett a joggal várt eredményre.

Demuth Gyula.

A bajai czéllövész társulat százéves fennállásának jubileuma.

(1.) Rég bemohosodott, rég besüppedt sirhantok, korhadozó, düledező fejfák szegélyezik azon utat, melyet a kegyeletteljes megemlékezés szárnyain meg kell futnunk,

TÁRCSA.

Úti naplóból.

A „BAJAI HIRLAP” EREDETI TÁRCSÁJA.

Irta: Demuth Gyula.

(Folytatás.)

Udvari muzeumok és egyéb nevezetességek.

A burg már említett ötnyílású kapujához vezető út egy nyílt sétatéren vezet át. Ezen köralakú sétaterek közepét Mária Terézia impozáns ülőszobra foglalja el, mely a talpazatánál álló lovasalakokkal, Bécs legnagyobb emlékművét képezi. Ettől a szobortól a burg felé tekintve jobbról és balról, a kert két határvonalán, egymással szemközt fekszik a két udvari muzeum; terjedelme és alakjára nézve egyforma két palota. A jobbkez felőli a művészettörténeti (kunsthistorisch), a balkéz felőli eső pedig a természettudományi (naturhistorisch).

A benyomás, melyet a két kolosszális épület szemlélésénél nyerünk: nagyszerű. Meglátszik rajtuk az igazi fejedelmi bőkezűség. Az építéssel uralkodóház évszázadokra kívánta megalkotni a világhírű tálratok csarnokait. És valóban, a sötétbarna, vöröses, tömör falak többszázados fennmaradást ígérnek. Az egész architektúra pedig az építőművészet tökélyét hirdeti.

A két palotát 1872-ben egyidejűleg kezdték építeni és a nyers külépitmények 1881-ben készültek el. Ekkor kezdődött, azután a belső márványozó, teremosztályozó és díszítő munkálat, mely nyolcz-, végre pedig a gyűjtemények szakszerű elhelyezése: a berendezés, mely újabb három évet vett igénybe; úgy, hogy a csarnokok összesen

19 esztendeig készültek s 1891. okt. 1-én nyíltak meg kapui a nagyközönség előtt.

A két udvari muzeum külterjedelméről álljanak itt a következő méretek: Hosszuk: 168-78 m., szélességük 74-34 m. Kúpola magasság 64 m. Egy-egy épület 10778 m. területet foglal el.

Úgy a jobb-, mint a baloldali muzeum főkapujához mérsékeltlen emelkedő körút vezet fel a sétatér bokrai közül.

Mi most a jobbkezfelőlibe, az u. n. kunsthistorische Sammlungen-be megyünk. Tagas és gyönyörű márványoszlopos helyiségben találjuk magunkat, ha a főbejárat küszöbét átlépjük. Innét visz a fölépcső az emeletekre és két oldal-lépcső a földszinti helyiségekbe. Az oszlopsarnok nagy boltozatát Munkácsy Mihály hatalmas freskói ékesítik. A remek falfestmény a különféle művészeket életnagyságban ábrázolja. A költőileg csoportosított élethű alakok között maga a világhírű magyar festőművész mellképe is rögtön felismerhető.

Az egész épület belseje különben négy szintre van beosztva: földszintre, felemelet-, I. és II-ik emeletre. A földszintet a lapidárium, raktárak és irodahelyiség foglalják el.

A felemeleten magán 36 terem van tömött szekrények-, megrakott asztalok-, teleaggatott falak- és szabadon álló tárgyakkal tömve. Egyiptomi vázák és más innét való régiségek, római mozaik dolgok, görög márványemlékek, ritka kövésetek, üveg és elefántesont eszközök, középkori készítmények stb. láthatók itt a múlt századokból, legkülönbözőbb alakokban.

Érdekes dolog, hogy minden egyes terem mennyezete, a benne felhalmazott tárgyakkal vonatkozásban levő, vagy azok természetével és eredetével összefüggő más-más festményekkel van ellátva.

A felemelet XVI. termének dús éremgyűjteménye között külön vannak összeállítva a magyar-

országi ércpénzek egész az 1526-ik évig. Itt láthatjuk a szt. István korabeli dénár-okat, melyek után szt. László és IV. Béla idejéből való ércpénzek és érmek sorakoznak. Róbert Károly korából a rézgaras mellett már az arany-forint is feltűnik; II. Ulászló éveiből nagyobb aranyak, tallérok és féltallérok vannak kiállítva.

Az erdélyi fejedelemség korából is van éremgyűjtemény, szintén külön keretben. És pedig Zápolya János és János Zsigmond, Báthory István, Bocskay Erzsébet aranyai után Báthory Zsigmond és Bocskay István kis tallérjai, majd Báthory Gábor hermanstádti szükségstallérjai, végre Apafi M. félholdas aranyérméi.

A most következő helyiségekben a régibb uralkodók arany evő- és ivókészletei, távoli fejedelmek nemes féműből való ritka ajándékai, hegyi kristály és félnemes kövekből véselt eszközök láthatók. A további termekben keramik, email, bronz és márvány régiségek száz meg százféle formáját mutatják a látlatok. Akárhány, százezreket érő véselt kölapocskó, vagy más nem is képzelt műbecsesel bíró ritkaság van közöttük.

Végre a hátalévo 4-5 tágas terem nagyrészen a XVI. évszázadból való különféle katonai-, vadászati- és czéllövő-fegyverekkel, pajzsok-, pánczélingek-, sisakokkal stb. van megrakva.

Az I-ső emelet kizárólag a sok drága olajfestmény befogadására szolgál. 14 fölül- és 18 oldalról világított helyiségben van itt elhelyezve a világhírű képtár; külön csoportosítva az olasz-, spanyol-, német-, francia-, hollandi és az új, modern iskola. Bellini, Correggio, Rafael, Caravaggio, Van der Weyden, Rubens és száz más hírneves mester művészcsesztjének csodás alkotásai, mintegy 2000 drb. vásznon örökítik meg a világtörténelem sok korszakalkotó eseményét és kimagasló alakját.

A II-ik emeleten az aquarellek, rajzok, tanulmányok és skizsek foglalnak helyet.

ha a czéllövész társulat százéves multjának bölcöskörához visszatérni akarunk. Száz év! A mindenség világtengerében csak egy elegendő csepp, talán csak egy fővényszem azon a homokórán, mely kimért pontossággal pergeti le életünk mulandó napjait, de igenis jelentékeny szám a mi szűkkeblű társadalmi viszonyaink közepette, a hol voltaképpen minden év, mint a háborús évek, kétszer számítható, mert minden napnak a legelkeseredettebb harcot kell folytatnia szocietásunknak immár hirhetté vált indolenciája ellen.

Méltó és illő tehát, hogy egy pár perczre megálljunk a lezajlott száz év határkövén és az esemény társadalmi fontosságához mért ünnepek keretében kegyelettel és hálával adózzunk azon buzgó úttörőknek, a kik ezen legrégebb társadalmi intézményünk alapköveit lerakták oly szilárdan, hogy azt az idők vasgöle megörölni ugyan, de tönkre tenni nem tudta, és hogy a mai nemzedék, a multak lelkesítő példáin felbuzdulva, újra csoportosuljon azon zászló alá, melynek jel-szava: „Polgár légy hazavéd, e szép czélt érni tanuld itt.“

A fényes jubilaris ünnepekről, melyeknek sajnos a legfontosabb tényező, az idő eleinte nem kedvezett, amennyiben a korai reggeli és délutáni órákban szakadt az eső, az alábbiakban számolunk be részletesen:

I. Ünnepi istentisztelet.

Az emlékünnepegy sorrendjét a d. e. 9 órákor a Ferenczrendiek templomában megtartott ünnepi istentisztelet vezette be, melyen sajnos, nagyon csekély ünneplő közönség vett részt. — A hálaadó misét *Borsodi Miklós* ciszterci rendi főgymn. tanár celebrálta a ferenczrendi szerzetesek buzgó segédletével.

II. Diszközgyűlés.

Ezt követte d. e. 10 órákor a város-háza nagytermében megtartott diszközgyűlés. Itt is aránylag kevés közönség jelent meg, a hivatalos testületek pedig egyáltalán hiányoztak, amit főleg azon körülménynek akarunk tulajdonítani, hogy a diszközgyűlés megtartásának ideje összeesett a róm. kath.

plébánia templomban Szt. István királyunk emlékére rendezett ünnepi istentisztelettel.

Müller József, lövész-társulati elnök rövid megnyitói beszéde után *Hesser Gyula* ügyvéd mondotta el az emlékbeszédet, melyben hosszabb visszapillantást vetett a czéllövésznek történeti fejlődésére a legrégebb időkől fogva a mai korig, majd chronologikus sorrendben ismertette a legapróbb részletekig a czéllövész társulat száz éves történetét. Végül elismeréssel és hálával adózott a lökért volt és jelenlegi vezetőségének és a fáradhatatlan tevékenységű főlövész-mesternek *Eckert Istvánnak*. Meglepődve nélkülözöttük a beszédből, azok sorában, kiket a czéllövész társulat körül kifejtett buzgó tevékenységükért elismerés és köszönet illet, az egyet lelkes buzgalomú, agilis titkárt, *Dr. Szirmai Vidert*, a ki elismerten a jubilaris ünnepség rendezési munkálataiból az oroszlánrészt vette ki magának.

A diszközgyűlést ünnepi beszédének végzetével megéljenzették és melegen üdvözölték, beszédét pedig *Dr. Bernhart János* tisztii főorvos indítványára a jegyzőkönyvben megörökítik.

Az elnök zárószavával, melyben köszönetet mondott mindazoknak, kik lövész-dijakkal és adományokkal az ünnepség fényét emelték, a diszközgyűlés véget ért.

A lökértben.

III. Diszbed.

D. u. 1 órákor diszbed volt, a melyen mintegy 50-en vettek részt. A felköszöntők sorát *Müller József* társulati elnök nyitotta meg, ki a királyra emelte poharát, mely felköszöntőt a jelenvoltak állva hallgatták végig.

Az ünnepi beszédet *Dr. Szabolcsics Dusa* mondotta el szép szónoki készültséggel, élénk világításba helyezve a lökért érdekes reanimációkban gazdag történeti multját.

Utána igen hatásos felköszöntőben *Ledniczky Ipoly* cziszt. r. főgymn. tanár éltette a katonaság jelenlevő képviselőit, majd *Eckert István* főlövész-mester az *újvidéki* vendégekre, *Veszter Imre* országgyűlési képviselő a bajai czéllövész társulatra, az *újvidéki czéllövész egyesület elnöke* pedig a *bajaiakra* üritette poharát.

A sikerülten összeállított menut *Preimajer Pál*, jöbírú vendégünk szolgáltatta, a ki különben az egész ünnepélyen a kö-

zönség nagy meglepedésére látta el a sok száz főnyi vendégeket ételekkel és italokkal.

IV. Állandó attrakciók és látványosságok.

Tarka, változatos kép tárult a látogató elé, a mint a lökért gyönyörűen díszített vasrácsozatán belépett. Amint a sok száz főre tehető közönség a színes lampionokkal és gazdag zászlódiszszal ékített fasorok alatt és a kitűnő izléssel felállított pavilonok előtt fel és alá hullámzott, és a városunk legszebb hölgyeiből toborzott elarusítónök, a kiken pompásan festett az elzászi fejdísz, fölülmulhatatlan kedvességgel kínálták árúikat, ez oly bájos, vonzó és megragadó harmoniává olvadt össze, hogy meg kellett volna rögzítenie, miszerint kedves emléke még sokáig, igen sokáig maradjon fenn.

A pezsgő, czukrászda, trafik, virág- és confetti és a képes-lap pavillonokban vígan folydogált a legszelidebb fosztogatás ismert genreje, a balatoni halászat, a régiség muzeum, a magyarok bemenetele és a belgrádi konak feliratú sátrakban pedig olcsó pénzért mértek olcsó humort.

A humoros elemről egyébként bőségesen gondoskodtak *Alborák Emőd Mária (Hechtl József)* és *Sanyaró Vendel (Salló László)*, kik pompás kosztümjeikben sok-sok szellemes aperçuvel fűszerezett programbeszédeikkel minduntalan hangos kacajra fakasztották a t. választó polgárokat.

A legélvezetesebb **zenéről** a zombói philharmóniai társulat fuvó gyermekzenekara gondoskodott gazdagon, kik karmesterük kitűnő dirigálása mellett precíz, összevágó játékkal gyönyörködtették lankadatlan buzgalommal a közönséget.

A cigányzenét *Danki Laci* jól szervezett zenekara szolgáltatta.

Azon bájos **hölgyek névsora**, kik lekötözö szíveséggel buzgólkodtak a rendezés és elarusítás nehéz és farszto munkája körül, a következő:

Allaga Istvánné, *Dr. Beczássy Gyuláné*, *Bérca Margit*, *Bittermann Károlyné*, *Bodrogi Erna*, *Bodrogi Leona*, *Boróczy Gizi*, *Csihás Flóra*, *Dallmann Györgyné*, *Dallmann Ella*, *Dallmann Miczi*, *Drescher Gyuláné*, *Drescher*

De tekintsünk be az átellenes naturhistorisch-muzeumba is. A beosztás hasonló a másikhoz, a berendezés itt is pazarul fényes, sőt e helyen a márványdisznek még nagyobb pompáját találjuk. Az összes termék ajtainak falborításai, széles mélyedései mind a legfinomabb márványból valók.

A természetrajz három országának minden osztálya és valamennyi rendje bőségesen van képviselve a rengeteg sok helyiségben. Egész kitömött állatseregletek, a föld minden két, négy- és több-lábú állataiból; ezerféle szörnyalakok a spiritusz-szal telt üvegekben; temérdek metszetek a faköfélé fajaiból és talán egy egész kis hegység számtalan részekre tördelt ércdarabjai találhatóak fel ezekben a gazdag gyűjteményekben.

Nagyon sok lenne mindezeket elsorolni!

Mint hogy közel vagyunk a burghoz, keressünk fel inkább abban még egy meglekintésre méltó helyet: a spanyol lovagló iskolát (spanische Reitschule). Az uralkodó család lakosztályai egyikének szárnyán találjuk meg azt. En nem tudok ehhez fogható terjedelmű födött helyiséget hasonlatul említeni. Akkora ez a rémséges nagy helyiség, mint a huszárak gyakorlótere szokott lenni a szabadban. És e roppant helyiségre a leggyönyörűbb aranyozott fehér boltozat borul merész ívekben. A lovaglóskola homlokterében kényelmes páholyok vannak, a honnét gyakran gyönyörködnek a fejedelmi szülők gyermekeik lovagló leczkéiben. Itt tanulta dölczegen megülni paripáját a mi királyunk is, a többi főhercegekkel együtt.

Mulasztást követne el az, ki Bécs látnivalóit végig nézve, nem tekintené meg az uralkodóház loistállót és kocsiszínjét. Terjedelmes, hosszú, kétemeletes épületben vannak ezek, (k. u. k. Hofstallungen), mely, ha a burghól való visszatértünkben, a két muzeum közötti téren egyenes irányban haladunk, éppen utunkba esik.

A középső nagy kapun át először is az eme-

letre kalauzolják az embert. Itt két-három teremben vannak gondosan felfüggesztve a régi és újabb időkben koronázási- vagy egyéb diszkalkalmakkor használt arany-, ezüst- és laktól ragyogó lószerszámok; fejedelmök és főhercegnök által sajátkezűleg hímzett nyeregparnák, takarók stb.

A földszintre visszatérvén, látjuk az épület egész balszárnyát elfoglaló istállóhelyiségeket. Mindjárt az elsőben van negyven drb. spanyol-mén, a legtrikább alkalmakra; majd szénfekete angol és arab telivérek; távolabb aranyárga, vasderes, pej, stb. színű és szőrű hintós lovak, paripák és öszvérek következnek, száma nézve: 400 drb. Két középnagyságú pejt mutatnak ezek közül, mint Öfelsége legkedvencebb hintólovait.

Az épület jobb-szárnyauak teljes első emeletét 600 drb. különféle udvari hintó, diszkocsi, batár és más jármű tölti be. Itt van, a többtől megkülönböztetve egy állandó függönysátorral védve, a koronázási diszkocsi. Nyolcz fehér spanyolmén szokta vonni e nagy értékű, arannyal dúsan díszített hatalmas alkotmányt, melyet még *Mária Terézia* építtetett koronázása alkalmára. Meggyászintű bársonnyal bélelt belsejében a két szemközti levő ülés párnái között négy kényelmes hely van.

Csaknem ugyanilyen alakú fekete kocsi áll az előbbi közelében, mely udvari mély gyász alkalmára szolgál. *Rudolf trónörökös* halálakor lett mint ilyen először használva.

A többi sok egymással sorakozó, nagy-részt zárt és gummiabrones kerekkel ellátott kocsin csupán a lámpákra alkalmazott tojás nagyságú aranykorona árulja el a cs. és kir. udvari jeleget.

Öfelsége legkedvesebb hintájául egy pneumatikus kerekű, zárt, egyszerű kocsi mutatnak, a melyen leggyakrabban tesz sétakocsizást a városban.

A rengeteg hintó között természetesen több

érdekesség is látható. Így pl. feltűnik a sok kerek jármű sorában egy helyes kis együléses, aranyozott szán, ennek bordószínű zsöljében ülve *Mária Terézia* királynök népszerü teli kirándulásait a práterben.

Egy födeles, piczi kocsinál meg azt halljuk, hogy ez volt jóságos öreg királyunk gyermek-kocsija. Mellette *Rudolf trónörökös* és *Mária Valéria főhercegnő* kicsinykori hintócskait láthatjuk.

Zöldre festett, magas jártató- és vadászkoocsik egészítik ki a gazdag udvari kocsiraktárt. A kocsikat felvonógéppel emelik fel és bocsájtják le. A mintaszerű udvari bogrnár-, kovács-, szíjgyártó- és kocsifényező műhelyek szintén mind a Hofstallungen épületében vannak elhelyezve és nagyon érdemesek a meglekintésre.

És most, kedves olvasóim, mielőtt távoznunk az osztrák fővárosból, mulhatlanul rójuk le a kegyelet adóját azon a megszentelt helyen, melyet eddig csak fájó emlékezőkkel képzeletben kerestünk fel.

Nagyon esalódni fognak várakozásukban azok, kik az uralkodóház elhunyt tagjainak sírboltját valami rendkívül nagy és fényes temetkező helynek képzelve, most velem jönnek a bécsi kapuczinusok kriptájába.

Az eddig ismertettél és roppant értéket képviselő Habsburg-vagyonhoz és ezekhez a párjukat ritkító palotákhoz viszonyítva, bizony szük és szerény a hely, hol örök álmukat aluszszák a ragyogó koronák egykori hatalmas viselői és várományosai.

Az utcáról egy göthstűli kis ajtón keskeny folyosóra nyitunk. Ennek vége felé, jobb oldalon van a lejárás a sírboltba. A lejárát nyílása előtt egy jámbor szerzetes fogadja az érkezőket, ki 8-10 látogatót összevárva, minden nehézség vagy ellenvetés nélkül levezeti a sírboltba. A sírboltba vezető folyosó is oly keskeny, hogy lépésőin két embernél több nem haladhat egymás mellett.

Ella, Drescher Ida, Drescher Margit, Drescher Stefi, Eckert Istvánné, Eckert Etelka, Erdős Ella, Erödy Margit, Erödy Jolán, Erödy Georgina, Fábry Mariska, Fehérváry Ilonka, Fejes Erzsike, Ferdinand Anna, Fogt Mariska, Fogt Matild, Fogt Vilma, Gornig Leona, Halász Flóra, Halász Edith, Hárs Richárdné, Dr. Hetényi Pálné, Hildenstab Rezsőné, Hübner Józsefné, Knefely Hilda, Kobilas Zsófi, Kollár Ágostonné, Kollár Ilonka, Kollár Gizi, Kollár Margit, Koller Vilma, Kubinszky Stefi, Latinovits Gyuláné, Manhold Irén, Mihályffy Erzsike, Mikolics Anna, Mikolics Blanka, Muraközy Olga, Müryné Posta Mariska, Nagy Emma, Dr. Nikolausz Béláné, Peschke Irma, Pollák Fanni, Pollák Lajosné, Posta Rózsika, Posta Vilma, Prigly Károlyné, Rekvényi Attiláné, Rosenberg Adrien, Saly Blanka, Scheibner Aranka, Schmidt Gizi, Schmidt Irén, Schmidt Mártonné, Schwarz Elza, Sztankovitsné Hay Mariska, Szaday Blanka, Szaday Kálmánné, Szaday Macza, Szobotka Katinka, Tomcsányi Ilonka, Tomcsányi Mariska, Trubschaw Hortenzia, Trubschaw Jenny, Tury René, Wzentek Irén.

V. Díjlövészet.

a) A Szemre Miklós díj nyertesei.

I. díj 150 korona diszes foglalatban: *Móritz* Kálmán 23. gyalogezr. főhadnagy.
II. díj 100 kor. disz. foglalatb.: *Hübner* József tart. vadászhadnagy.
III. díj 80 kor. disz. foglalatb.: *Eckert* János (Ujvidék.)
IV. díj 50 kor. disz. foglalatb.: *Kressák* Pál (Ujvidék.)
V. díj 40 kor. disz. foglalatb.: *Eckert* István.

VI. díj 30 kor. disz. foglalatb.: *Mattanovich* Károly (Kalocsa.)
VII. díj 20 korona diszes foglalatban: *Schnitzler* Károly honvédhuszár százados.
VIII. díj 10 kor. disz. foglalatb.: *Gebhardt* Dezső.

Ezen díjra f. hó 16-án a bajai katonai lövöldében Manlicher fegyverekkel tartott meg a lövészet.

b) Az ünnepi verseny célzáblán kitűzött díjak nyertesei:

I. díj: Ezüst serleg, József főherceg ajándéka: *Eckert* István.
II. díj: 200 korona diszes foglalatban, Dr. Gál Ernő ajándéka: *Somogyi* Gyula.
III. díj: 2 darab czéllövő pisztoly tokban, honvédelmi Miniszter ajándéka: *Eckert* János (Ujvidék.)

A tisztaságtól ragyognak és szinte világítanak azonban embermagasságnyra fehér márvány kockákkal kirakott falai. A lejárát utolsó lépcsőjénél nehéz vasajtó állja utunkat. A szelidarezü szerzetes kinyitja azt és mi mély megilletődéssel lépünk ebbe a sok hazafias, fájó emlékezetet ébresztő gyászhelyiségbe.

Itt vagyunk hát, hol a világtörténelem nem egy eseményfonalra megszakad, — ott, hol az emberiség millióinak kegyelele állandóan virraszt és a hol a magyar nemzet anyji szép reménye temetkezett el örökre... Itt állunk Magyarország meghitt barátja, Rudolf trónörökös és a mi hűséges nagyszonyunk, Erzsébet királyné áldott porainál. Jó magyar-e az, ki ájtatos fohász nélkül fog itt hozzá a kíváncsi szemléléshez!?

Alig lehet nagyobb az egész kriptahelyiség egy kis kápolna belsejénél. A különféle alakú és nagyságú érzekoporsók részint csoportokba rakva, részint sorban vannak egymás mellé helyezve. A mint ezeken végig nézünk, egy helyen megragadják tekintetünket a halmaznyi koszorúról alácsüggő szalagok magyar nemzeti színei. A sirboltok a bejáráttal szemközt levő fülkéjében levő két koporsót borítják a magyarszalagos koszorúk. Itt nyugszik ő: a szenvedések királynője, szeretett fia oldalán.

A fülkétől balra egy mindannyinál nagyobb érzekoporsó — Mária Terézia, a mellette jobbról és balról levők pedig férje és gyermekeinek hamvait őrzik. A kripta közepén V. Ferdinánd és ettől jobbra régebbi uralkodóink és a főhercegek diszes-nél-diszebb érzekoporsói vannak szép rendben elhelyezve.

(Vége.)

IV. díj: Ezüst cognac készlet, báró Dr. Vojnits István ajándéka: *Bittermann* Károly.

V. díj: 100 korona diszes foglalatban, Beck Nándor ajándéka: *Dr. Schütze* József (Lugos).

VI. díj: 100 korona diszes foglalatban, Bajai takarékpénztár ajándéka: *Kressák* Pál (Ujvidék.)

VII. díj: Ezüst cognac készlet, Latinovits Géza ajándéka: *Gebhardt* Dezső.

VIII. díj: Ezüst szivar doboz, Gromon Dezső ajándéka: *Dr. Szaboljevits* Dusán.

IX. díj: Ezüst kávé készlet, Császka György ajándéka: *Somogyi* Emil.

X. díj: 50 korona diszes foglalatban, Beck Miksa ajándéka: *Mattanovich* Károly (Kalocsa).

XI. díj: 50 korona diszes foglalatban, Bajai kereskedelmi és iparbank ajándéka: *Romátka* Jenő.

XII. díj: 31 korona diszes foglalatban, Ujvidéki czéllövő társulat ajándéka: *Móritz* Kálmán főhadnagy (Zombor.)

XIII. díj: Ezüst virágtartó, Somogyi Emil ajándéka: *Farkas* Lajos (Ujvidék.)

XIV. díj: Ezüst szivartartó, Schmausz Endre ajándéka: *Spitzer* Mór (Budapest.)

XV. díj: 40 korona diszes foglalatban, Bajai kölcsönös segélyző egyesület ajándéka: *Hübner* József.

XVI. díj: 1 drb. Golt Nev pisztoly tokban, Eckert Jánosné ajándéka: *Zanbauer* Ágoston (Ujvidék.)

XVIII. díj: 20 korona diszes foglalatban, Ertl István ajándéka: *Székely* Alfréd.

c) A rendes célzáblán talált díjak nyertesei:

I. díj: 50 korona diszes foglalatban: *Eckert* János (Ujvidék.)

II. díj: 40 korona diszes foglalatban: *Eckert* István.

III. díj: 30 korona diszes foglalatban: *Bittermann* Károly.

IV. díj: 25 korona diszes foglalatban: *Dr. Schütze* József (Lugos).

V. díj: 20 korona diszes foglalatban: *Kressák* Pál (Ujvidék.)

VI. díj: 10 korona diszes foglalatban; *Somogyi* Gyula.

VII. díj: 10 korona diszes foglalatban: *Gebhardt* Dezső.

VIII. díj: 10 korona diszes foglalatban: *Spitzer* Mór (Budapest).

IX. díj: 10 korona diszes foglalatban: *Somogyi* Emil.

X. díj: 10 korona diszes foglalatban: *Móritz* Kálmán (Zombor).

XI. díj: 10 korona diszes foglalatban: *Mattanovich* Károly (Kalocsa).

XII. díj: 10 korona diszes foglalatban: *Dr. Szaboljevits* Dusán.

XIII. díj: 8 korona diszes foglalatban: *Székely* Alfréd.

XIV. díj: 8 korona diszes foglalatban: *Farkas* Lajos (Ujvidék.)

XV. díj: 8 korona diszes foglalatban: *Hesser* Andor.

XVI. díj: 8 korona diszes foglalatban: *Zanbauer* Ágoston (Ujvidék.)

d) Mély lövések nyertesei:

1. Somogyi Gyula. 2. Mattanovich Károly (Kalocsa). 3. Gebhardt Dezső. 4. Bittermann Károly. 5. Eckert István. 6. Székely Alfréd. 7. Goldreich József. 8. Somogyi Emil. 9. Kressák Pál (Ujvidék.) 10. Kubinszky Aladár. 11. Schubert Rezső (Ujvidék.) 12. Roth Károly (Ujvidék.) 13. Dr. Szaboljevits Dusán. 14. Szász Ottó. 15. Ullmann Vilmos. 16. Spitzer Mór (Budapest).

e) Kezdő lövők díjának nyertese:

A Dr. Reich Aladár országgyűlési képviselő által felajánlott díjat elnyerte: *Ullmann* Vilmos.

f) Kitüntetett mesterlövők:

1. *Móritz* Kálmán főhadnagy. 2. *Eckert* István. 3. *Eckert* János tanár.

VI. Hangverseny.

Este 9 órakor nyílt színpadon tartották meg a hangversenyt, az ünnepély valóságos fénypontját. — Művészi színvonalon állott az ügyesen megszerkesztett műsor, a legválasztékosabb műelvezetet nyújtva a diszes közönségnek.

1. Bevezetőül *Koltai* Ilonka úrhölgy szavaltta el Hugó Viktor remek költeményét a „Gyermek bizalma“. Gyönyörű előadásában a költemény szépségei teljesen érvényre jutottak. Erőteljes organuma, meleg, bensőségletes színezése a szívekbe markolt. Sűrű taps jutalmazta.

2. *Hipnotysmus*. Párjelenet. Irta: Gábányi Árpád. Előadja *Bodrogi* Leonka úrhölgy és *Breuer* Zsigmond úr. *Bodrogi* Leonka k. a. elragadó bájosággal interpretálta rövid szerepét, *Breuer* Zsigmond pedig ezuttal is igazolta, hogy műkedvelő gárdánk egyik legképzettebb tagja.

3. „*Kacagó dal*.“ A „Denevér“ című operettből. Énekl: Dr. *Klein Mátyásné Szögyi* Gina úrhölgy. Zongorán kíséri: *Hesser* Andor úr.

Tüntető taps fogadta *Szögyi* Gina úrhölgyet már megjelenésénél és ez mind lelkesebben és lelkesebben tört ki, midőn tiszta, szép csengésű hangján a bájos dalt elkacagta. *Hesser* Andor finoman, diszkrétén szolgáltatta a zongorakiséretet.

4. „*A függöny*.“ Monológ. Irta Eugène Veronsin. Előadja: *Peschke* Irma úrhölgy.

Peschke Irma k. a. színpadra teremtett tehetség. Ezuttal oly mesteri kabinetalakítást mutatott be, hogy a legrouninirozottabb színésznő is büszke lehetne rá.

5. „*A szökevény*.“ Költemény. Irta: Temérdek. Előadja: *Koltai* Ilonka úrhölgy.

Szebben, szívhez szólóbban költő szavait interpretálni alig lehet. *Koltai* Ilonka k. a. befejezett művészettel szaval.

6. „*Baba dal*“ a „Hoffmann meséi“ cz. operettből. Offenbach. Énekl: Dr. *Klein Mátyásné Szögyi* Gina úrhölgy. Zongorán kíséri: *Hesser* Andor úr.

Szögyi Gina összes művészi kvalitásait ragyogtatta a kedves dal előadásánál. A sűrűn felhangzó tapsra mindegyik programszámát egy-egy szép népdal elének-lésével toldotta meg.

A figyelmes rendezőség a hangversenyben szereplő hölgyek mindegyikét virágcsokrokkal, *Szögyi* Ginát pedig azonfelül még egy ezüst babékoszorúval tüntette ki.

VII. Táncszestély.

Este 11 órakor vette kezdetét a táncszestély a lövészkert nagytermében és tartott lankadatlan hévvel és virágos jókedvvel kivilágos-kivirradtig. — Ami csak szépet és bájosat a mi szépségéről és bájoságáról méltán hírneves hölgykoszorúnk felmutathat, az mind egy szálig képviselve volt a sikerült mulatságon.

A villamos világítást a *Strigl* és *Gärtner* budapesti czég szerelte, a dynamogépet pedig, mely *Goldreich* József úr szakavatott dirigálása mellett kifogástalanul funkcionált, a délmagyarországi *gyapjufonó és vattagyár* r. t. bocsátotta ingyenesen a lövészkert rendelkezésére. A villamos lámpák nappali fényt árasztottak és a folyton váltokozó, kaleidoszkopszerű kép „*Ős Budavára*“ tarka, eleven élettől lüktető estéire emlékeztetett.

A kiváló izlésről tanuskodó díszítési

munkálatokat a „Viktoria” budapesti díszítő-vállalat eszközölte.

* * *

Befejeztük tudósításunkat. Sokáig felejtethetetlen marad ez a gyönyörű estély mind-azok előtt, kiknek alkalmuk volt ebben résztvenni és valóban szebb, ékesebb lappal nem kezdhetne volna meg lőkertünk a második század történetét.

A pazar fényt szóró lámpák kialakíták, a tündéri ragyogást a hétköznapi világ lázas lüktetése váltja fel, vajjon kell-e ismét száz évig várunk, hogy újból visszatérjen? Közönségünk pedig, vajjon levonja-e a százéves emlékünnepelemből az erkölcsi tanulságot, hogy lőkertünket, társadalmi intézményeink ezen legrégebbikét, felkarolni, gyámolítani és istápolni városunk iránt tartozó kötelessége?

Helybeli és vidéki hírek.

A király születésnapja városunkban. A középületeinkről lengő nemzeti színű lobogók és a harangok zugása, meg a mozsárágyuk dörgése hirdették kedden városunkban is, hogy nagy napja van a lojalis magyar nemzetnek. Dícsőségesen uralkodó királyunk születésnapján évfordulója alkalmából a helybeli r. k. plébánia-templomban és a zsinagógában fényes istentiszteletet tartáltak a katonai és polgári hatóságok részvételével. Ezt megelőzőleg a honvéd helyőrség díszfelvonulást tartott a főtéren és a plébánia-templom előtt misét hallgatott.

Királyi kitérítés. Ő Felsője a király Dr. Pavlovits Simont, Bács-Bodrog vármegyei tiszti főorvosát, a szerb szent Száva rend lovagját, a közegészségügy terén szerzett érdemei elismerésül *királyi tanácsossá* nevezte ki.

Házasság. *Latinovits* Pál, *Latinovits* Pál bácsmegei főispán és neje *Stiborszky* Jeanette fia, az Osztrák Magyar Bank szabadkai fiókjának tisztviselője szeptember 1-én tartja esküvőjét Pozsonyban *Niernsee* Szidike kisasszonnyal, *Niernsee* Lajos gyáros és neje kisbarnoki *Farkas* Ida leányával.

Szerkesztő változás. A Szabadkán megjelenő „Bácskai Hirlap” politikai napilap eddigi felelős és főszerkesztője *dr. Csillag* Károly a lap kötelességéből kilépett s jelenleg a szerkesztést *Braun* Henrik felelős.

A helybeli iparoskör műkedvelői estélye. F. hó 15-én zajlott le a bajai iparoskör által — saját helyiségeiben — rendezett, jól sikerült műkedvelői előadás és a reggelig eltartott bál, mely nemcsak erkölcsileg volt fenyes, hanem igen szép összeggel gyarapította a kör és az ipartestület könyvtárlapját is. — Az előadott programból kiemeljük *Gödér* Lajos úrnak őszinte derűtséget keltett és fölötte ügyesen interpretált monolog előadását („A fogadás”, Hangay Oktávótól), mely hivatásos színésznek is dicséretre válnék. *Schöffner* Gyula, *Georges* Lorinnak „Szeretem a nöket” című monologját mondotta el elég jól. — Az első négyest 2. colomban, közel 80 pár táncszolta. A táncmulatság reggel 5 órakor ért véget.

A bajai ipartestületnél f. hó 15-én d. u. tartott az ipartestületi házrészjegyek kisorsolása, mely alkalommal a következő számokat húzták ki: 128, 11, 355, 187, 692, 245, 182, 420, 499, 771, 559, 259, 315, 241, 438, 468, 295, 279, 331, 737, 564, 523, 824, 201, 832, 741, 686, 305, 903, 707, 401, 262, 111, 826, 378, 79, 84, 708, 190, 625, 749, 650, 369, 509, 674, 248, 598, 104, 375, 8, 735, 395, 690, 865, 101, 272.

Haladó bácskai község. A szépen fejlődő Dunamenti Apatin mezővárosából Zomborba vezető villamos vasút kiépítése végett már megkezdtek a tárgyalásokat a budapesti Ganz gyárral, melynek főmérnöke személyesen járt a napokban Apatinban, ahol a többi érdekeltekkel is tárgyalásokat folytatott. Ugyanez alkalommal tárgyalt az apatinakkal a villanyos világítás miatt, s amint hírek ebben is megállapodásra jutottak, úgy, hogy Apatinban nemsokára lesz villanyvilágítás is.

Tanítóválasztás. A bajai ág. hitv. evangélikus hitközség a folyó hó 21-én megtartott tanítóválasztáson *Bayer* Éde bajai földinket, három szótöbbséggel tanítóvá választotta meg. — A választás ellen felebbezést adtak be, melyben annak megsemmisítését kérik.

A gőzgépezők és kazánfűtők képesítő vizsgái Szegeden szeptember hó 6-án d. e. 9 órakor a városi új vízműtelepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Szilagyi-utca 1. szám) küldendők.

Utcaink új elnevezése. Baja város gazdasági hivatala — mint értesülünk — már átvette az utcaink új elnevezéséhez és számozásához szükséges táblákat és azokat é hét folyamán fel is rakatja.

Iparosgyűlés Szegeden. A szegedi kereskedelmi és iparkamara által rendezett kerületi tanonez és segédmunka kiállítás alkalmából szerdán tartották meg az iparosgyűlést, melyre Szabadkáról *Dr. Reiser* Lajos iparhatósági biztos vezetése alatt számos iparos randult át. Bács-Kuláról a járás főszolgabírája, *dr. Szechenyi* Tamás vezetésével száz főt meghaladó iparos randult át Szegedre. Az a nap megalakult zsűri tagjai között Szabadkáról a következők szerepeltek: *Fiedor* József, mint a II. csoport alelnöke, *Mayland* György és *Horváth* Sándor a IV. csoportban, *Szabó* József az V. csoportban, *Bács-Bodrog* vármegye, egyéb közsegeinek iparosai közül résztvettek a zsűriben: *Vinczer* Ferencz (O-Kanizsa), *Bald* János (Apatin), ifj. *Dudás* Sándor (B.-Kula), *Nusz* György (B.-Kula), ifj. *Antal* András (O-Becse), *Szenti* István (Topolya) és *Vancsi* Károly (O-Becse). A zsűri az 1100 kiállító között 5 drb. 20 koronás, 20 drb. 10 koronás aranypenz és 100 drb. 5 koronás ezüstpénz jutalmat osztott ki a megfelelő oklevelek kíséretében. A vidéki iparosok szerdán délelőtt megtekintették a kiállítást, majd a város nevezetességeit. *Szenti* István napján délelőtt folyt le az iparosgyűlés az ősszel Szegeden időző helybeli és vidéki iparosok jelenlétében. Délben közös ebéd volt, aztután az iparosok nagy része átrandult a zentai kiállítás megtekintésére.

Rigyicza—halasi vasút. Katymárról írja tudósítónk: Vasúti építkezésünk szépen halad. A gőzbika gyorsan szállítja a homokot, kavicsot, követ az út kiépítéséhez. Az indóházak már készen vannak, csak az asztalos és lakatos munka hiányzik. Október közepéig, hír szerint, átadható a forgalomnak.

Tűz Katymáron. F. hó 15. és 16-ának éjjelen tűz riasztotta föl az alomban szendergő lakosságot. 15-én *Schmitzer* János nagy szalmakazla égett el a községtől délre közvetlen a vagóhid mellett, míg 16-án a községtől északra fekvő cséplő helyen hamvadt el *Puhl* Antal, előbbeni sógorának mintegy 35 öl hosszú kazla.

A zentai iparkiállítás megnyitása. A zentai kiállítás, melyen számos előkelő bajai ipartermék is versenyzelt a baberért, — közöttük első sorban a helybeli *vattagyár* tirlata és *újr. Spitzer* Simonné és *tsa* helybeli cég díszes csementlappkiállítása — f. hó 15-én nyílt meg nagyobb ünnepségek keretében és a kamara képviselőinek jelenlétében. — Mint lapzártaok értesülünk, — a *vattagyár termékei aranyéremmel lettek kiüntetve.*

Polgár Sándor orvosi műszer-, kötszer- és sérvkötőgyára, mely 10 óv óta fennáll, a legjobb hírnévnek örvendő cég, ahol minden e szakmába vágó cikkek nemcsak a legújtanosabb áron, hanem legtökéletesebben elkészítve kaphatók. Prospektussal vagy felvilágosítással szívesen szolgál *Polgár* Sándor orvosi műszergyáros Budapest, VII. Erzsébet-körút 50 sz.

Lopás. *Klauber* Frigyes középiskolai tanár zsebórája folyó hó 20-án a lőkertben ellopott. A tettes ismeretlen.

Ablakbeverés. *Kovács* Ferenczné Ujvilág-utcai házában ablakait két legény f. hó 20-án éjjel beverte. A legényeket elfogták.

Megőrült. *Benczák* Zsigmond késes mesteren a delirium tremens kálított. A rendőrség a Lipótmezői tébolydába szállította.

Lopás. *Kosztelnik* Antal f. hó 14-én délután felhasználván az alkalmat, hogy szállásadója *Kosztelnik* Sándor alszik, ellopta ezüst zsebóráját és elszökött. A rendőrség keresi.

Betörési kísérletek. *Bencze* Ferencz rév-utcai és *Gyulánszky* Ferencz ősz-utcai házába e hét folyamán két ízben is ismeretlen tettesek be akartak törni, de a házbeliek lármájára elfutottak.

Vörösmarty-Album. Kulturmissziót teljesít a „Pesti Napló”, mikor minden esztendőben, díszes, ingyenes ajándékokban közelebb hozza a nagy közönség szívéhez a nagy, örökbeesű irodalmi és művészi alkotásokat és azzal, hogy megősmerteti, egyuttal meg is szereteti a művészetet. Év-év után gyönyörű művészi ajándékokkal, ritka díszművekkel lepi meg karácsonyra olvasóit a „Pesti Napló”, ez a szó legnemesebb értelmében független, szabad-elvű és szókimondó lap és most Vörösmarty-nak, a Szózat és a Vén cigány őseréjű költőjének élettrajzával. Egyben legkivalóbb alkotásait (Szózat, Szép Ilonka, Csongor és Tünde és számos más) foglalja díszes albumba és adja karácsonyra aján-

dékul. A Vörösmarty-Album a Zichy Mihály-Album alakjában és nagyságában készül és e tartalmas díszkönyvet 20 nagy több színben nyomott mű-melléklet, továbbá 40—50 szövegkép fogja díszíteni. E gyönyörű könyvet karácsonyi ajándéku megkapja a „Pesti Napló” minden állandó előfizetője és díjtalanul megkapja mindama új előfizetője, aki egész éven át fél- vagy negyedévenként vagy havonként, de megszakítás nélkül fizet elő a „Pesti Naplóra”.

ISKOLAI ÉRTESETŐK.

IV.

A bajai m. kir. áll. tanítóképző-intézet XXX. értesítője az 1902.—1903. (XXXIII.) iskolaévről. Közli *Scherer* Sándor igazgató.

A vaskos füzet, mely szokásához híven csak augusztus derekán jelenik meg, bevezetésül *Bollosics* Bálint ethnographiai tárgyú értekezését közli. „A gyermek a magyar nép hagyományban” címmel, mely tudományos apparattal dolgozza fel az anyagot és az életbe kivonuló tanítónak hasznos szolgálatot tehet és fog is tenni azon nép ethnographikus megismeréséhez, a hová a sors elviszi. E cikket az iskola év története és az intézet történetének kimerítő leírása követi. Az intézet működése czimben bő ismertetést találunk a tanárok és tanulók munkájának minden fázisáról. A tanítóképzés rovatából azt is meglátjuk, hogy a tavaly végzetek hol kaptak állást. (Sok kis javadalmazás van.) A gyakorló népiskola rovatában pompás árend és részletes tanterv van, amiért sok falusi tanító lesz hálás, mert az osztalitan iskola árendjének és tantervének megállapítása (módszer-tanilag helyes megállapítása) tökéletes elméleti és gyakorlati ismereteket kíván. A kötetet tudnivalók zárják be. A füzet újból tanúságot tett a lelkiismeretes munkáról, mely az iskolában honol és hálásak vagyunk az iskola igazgatójának, hogy az „Értesítő” oly áttekinthető alakban jelent meg. A magunk részéről *őhajlandóknak tartjuk, hogy a tanítónövendékek és képesített tanítók osztályzatai* a jövőben maradjanak ki.

Tanító.

CSARNOK.

Modern dal.

*Rózsát küldjek én tehozád,
Finom, édes-illatút?
Széltől véd te ezt a rózsát,
A kezembe hogyha jut.*

*Küldjem tán az ég csillagit
Szelid méla fényűkkel?
Ah a csillag még megvakit,
Hát őket sem küldöm el.*

*Dal illenék talán jobban,
Szívhez szóló édes dal,
Melytől a szív lángra lobban
Estenden, ha ilyet hall.*

*Fél milliót — ah már tudom
Küldenék tán szép kincsem?
Csakhogy ennyi pénz én nálam
Bizonny Isten most nincsen.*

Kaplyoni Sándor.

Törvénykezés.

Elfölt volt bajai kereskedő.

Folyó hó 19-én tárgyalta a szabadkai kir. törvényszék büntető tanácsa — *Marián* Miklós elnöklete alatt — *Neustadt* Mór volt bajai kereskedő csalárd bukása ügyét. — Szavazó bírák voltak: *dr. Costán* Miklós és *dr. Hajnal* József, jegyző *Gramling* Kornél. A vádhatóságot *dr. Eperjessy* Béla kir. ügyész képviselte.

A bűnügy hisztorikuma a következő:

Vádolt 1901. szeptember havában üvegkereskedést nyitott Baján, a mely kezdettől fogva rosszul ment s bár eleinte sem tudott eleget tenni fizetési kötelezettségeinek, nagy mennyiségű árukat vásárolt és mikor már két hitelezője végrehajtást vezetett ellene, sem kérte a csődöt maga ellen, mire aztután a harmadik hitelező kérte meg

a esődöt. A kir. törvényszék ugyan helyt adott vádlott abbéli védekezésének, hogy az üzlet igen rossz helyen volt és így kénytelen volt vásárokrá menni, a hol a kiadást sem bírta a jövedelemmel fedezni, de, mert a kisipar körét túlhaladó üzletéről könyveket nem vezetett, vétkes bukás miatt, a 92. §. alkalmazásával, 1 havi fogházra és 1 évi hivatalvesztésre ítélte.

Az ítélet jogerős.

Az ipartestület

f. hó 15-én megtartott tárgysorsjátékának nyerő számai a következők.

Sorsz.	Nyerem. sz.	Sorsz.	Nyerem. sz.
2	127	8	90
53	131	77	2
126	169	129	58
133	37	136	46
154	204	205	142
263	45	276	102
282	167	273	96
322	122	357	50
364	209	406	178
427	174	448	199
456	223	484	33
490	148	501	214
528	198	545	215
551	109	592	100
595	139	608	21
639	151	640	200
656	94	661	52
703	114	771	19
722	38	748	35
767	176	775	49
785	181	794	186
818	55	851	73
858	171	859	41
864	26	915	103
927	147	937	36
951	127	956	81
958	153	1003	7
1001	39	1026	31
1079	211	1093	180
1102	4	1114	11
1123	106	1124	68
1132	129	1134	80
1119	160	1138	40
1146	15	1155	28
1161	43	1165	54
1206	217	1208	137
1210	130	1212	112
1214	67	1252	69
1266	42	1273	184
1276	171	1284	9
1299	87	1303	168
1314	179	1230	163
1324	115	1333	16
1353	154	1364	59
1367	146	1374	141
1377	119	1382	157
1394	173	1416	178
1427	20	1439	85
1444	72	1446	188
1479	133	1481	182
1510	17	1518	91
1541	48	1563	207
1564	88	1574	56
1580	76	1587	121
1589	189	1598	92
1611	86	1624	166
1626	197	1637	144
1640	208	1643	47
1666	5	1668	74
1665	60	1675	12
1678	105	1684	65
1686	123	1701	190
1716	53	1735	30
1738	248	1773	93
1776	14	1792	34
1795	29	1799	62
1824	202	1825	120
1832	152	1838	32
1844	23	1853	213
1863	220	1878	113
1886	76	1909	8
1926	10	1043	221
1966	193	1970	134
1985	23	1990	97
2002	1	2069	71
2086	150	2119	57
82	191	2201	6
2206	25	2216	172
2225	13	2226	210
2257	27	2265	51
2306	126	2300	185
2276	212	2322	22
2331	110	2343	155
2348	192	2351	195
2356	125	2370	132
2380	177	2416	79
2418	158	2428	218
2420	3	2430	162
2133	201	2162	111
2506	84	2515	216
2516	213	2525	116
2555	70	2560	104
2570	205	2611	24
2634	159	2637	187
2639	98	2647	61
2660	78	2670	145
2680	165	2697	156
2722	89	2722	72
2768	149	2795	138
2806	64	2827	203
2855	140	2861	143
2862	170	2879	107
2905	92	2912	135
2924	95	2929	66
2967	44	2967	117
10881	83		

Adományozók a bajai Iparoskör tárgysors-huzásához.

Kovács Gyuláné 6 drb., Tinusz Rózsika 1 drb., Bernschütz Rózsa 4 drb., Buday Istvánné 1 drb., Hechtl Ede 1 drb., Petrich Simon 1 drb., Hildenstab Antal 2 drb., Osztronic Gézáné 1 drb.,

Reich Vidorné 5 drb., Bálint József 1 drb., Höös Nándor 2 drb., Ifj. Ury Pál 2 drb., Weidinger Irénke 2 drb., Kollár Agoston 6 drb., Varga János 10 drb., Bergl Berta 2 drb., Fischer Béla 1 drb., Laydi Etelka 1 drb., idősb Schrinner József 10 drb., Marosovics Gyula 10 drb., Schrinner Rózsika 1 drb., Szigriszt István 2 drb., Ackermann János 1 drb., Horánszky Sándorné 3 drb., Osvald Ferencz 3 drb., Medvelics Károly 1 drb., özv. Trapl Ferenczné 12 drb., Kappeller Irén 2 drb. Fogadják az adományozók ez uton is az iparoskör köszönetét.

KÖZGAZDASÁG.

Selyemtenyésztés.

Bezerédj Pál úrtól, a földmivélségi m. kir. miniszter úr által a selyemtenyésztés emelése céljából kiküldött meghatalmazottól a következő átiratot kaptuk:

Tekintetes szerkesztő Ur!

Az 1903. évi selyemtermelésre vonatkozó statisztikai nagy, adathalmaz az év végéig lesz üzletesen feldolgozható.

Ennek daczára már most megközelítőleg összeállítottuk az adatokat a vármegyében elért eredményről és azokat esetleges használatra megküldöm.

Azt tisztetettel megkívánom jegyezni, hogy az adatok tisztán a gubótermelésre és a gubó után kifizetett keresetre vonatkoznak.

Az egyes gubóraktárakban, petekészítő állomásokon és fonodákban nyújtott kereseti kimutatást csak az év végéig állíthatjuk össze.

Akkor ezen adatokat szintén teljes készséggel szíves rendelkezésére fogom bocsátani.

A dolog fontosságánál fogva fel kell említenem még azt, hogy az idén éppen úgy, mint mult évben emelkedtek a világpiacra a selyem árak és ennek következtében mi is azon szerencsés helyzetben voltunk, hogy a tenyésztőknek a gubóért többet fizettünk, mint a mennyiért kötelesek lettek volna átadni a gubót az államnak.

A tenyésztők jóval a beváltás előtt a következő árt fogadták el és pedig: az első osztályu gubóért 2 kor. 20 fillért, a másodosztályuért 1 kor. 20 fillért. Ezzel szemben az első osztályu gubót 2 korona 30 fillérben; a másodosztályu 1 korona 40 fillérben váltottuk be. Ezen árfelemeléssel az idén kerekszámban vett 1.700,000 kilogramm gubó után 240,000 koronával több keresetet nyújtottunk a népnek, mint ahogy köteles lett volna fizetni az állam.

Azt hisszük, hogy a felügyelőségnek ezen eljárása mindenkit meg fog győzni arról, hogy a tenyésztőket minden kinálkozó alkalom felhasználásával nagyobb jövedelemben részesítjük és hogy ez a szederfa és selyemtenyésztés iránti kedvet csak fokozni fogja.

Szegzárd, 1903. augusztus hó 10-én.

Tisztelettel Bezerédj Pál.

A kimutatás a következő:

Gubóbeváltó állomás	beváltott selyem-gubó		kifizetett beváltási ár		beváltott selyem-gubó		kifizetett beváltási ár	
	1902. évben		1903. évben		1902. évben		1903. évben	
	Kgrm.	Korona	Kgrm.	Korona	Kgrm.	Korona	Kgrm.	Korona
Apatin	10410	16525	7373	12402				
Baja	33622	60649	39234	72422				
Bácsalmás	27405	46525	28106	51844				
Hódság	19248	33880	25672	45633				
Kula	21753	39839	29725	54412				
Ném.-Palánka	50557	93882	65353	119545				
Óbecse	28692	52040	49012	84439				
Óverbász	49362	92339	65803	121740				
Parabuly	14556	25301	17623	31048				
Szabadka	9877	17965	11729	22159				
Titel	42706	74975	46533	84034				
Topolya	13142	22718	20064	34626				
Ujvidék	45842	87800	56627	103355				
Zombor	34639	61642	42673	79200				
Zsabya	26580	49398	46944	84371				
összesen:	428692	775485	550471	1001230				

Bács-Bodrog vármegyében tehát 1903. évben 121.779 kilogrammallyal lett több gubó beváltva és 225.745 koronával több kifizetve mint 1902. évben.

Az egész országban 1902. évben összesen 1.342.125 kgrm. 1903. évben pedig az eddigi adatok szerint 1.705.000 kgrm. selyemgubó lett beváltva.

Szerkesztői üzenetek.

A „Pécsi Napló” t. Szerkesztőségének. A hidépítés ügye bizony teljesen megrekedt az obstrukció miatt. Nem marad egyéb hátra, mint türelemmel várni magunkat. Kollegialis üdvözlét.

Hamlet, helyben. Tárcaoközleményét elolvastuk, de sorsa — őszinte sajnálatunkra — megint csak a papirkosár. Van benne pár formás mondat, de az egészben alig valamiesek tartalom. Nagyon rövidlevegű dolog különben is. — Méltóztassék csak próbálkozni, kerül onnan jobb is.

Nyiltér.)*

A legjobb és legegészségesebb
üditő-ital,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognacka vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű
vegyületek ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legfőbb és legújabb
SÁVANYU-KUTY

oltja a szomjat, hűsít és felfríszt egyaránt. A legjobb a nyári hőszéles hatása ellen.

(*2) rovatban közlöttekért felelősséget nem vállal a szerk.

HIRDETÉSEK.

A belvárosban,

Michitsch István-féle házban

egy utcza lakás

földszinten

november hó 1-ére kiadó.

Kiadó bolthelyiség.

Báró Eötvös József-utca

Scherer Antal-féle házban

november 1-ére

egy bolthelyiség kiadó.

Bövebbet

Scherer Antal

háztulajdonos.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznel

Budapest, VI. Erzsébet-körút 50.

legújányosabban beszerezhetők legjobb találmányu sérvkötők, összes betegápolási eszközök és kötszerek. Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, műláb és műkez saját műhelyben a legpon-tosabban készül. Valódi franciaia különlegességek és óvszerek F. Bergerand-féle párisi gyárából. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Fenti címre ügyelni tessék.

9188. szám.

tkv. 1903.

Árverési hirdmény.

A bajai kir. telekkönyvi látóság közhírré teszi, hogy az árverést Dr. Klénáncz György bajai ügyvéd által képviselt Gorjanacz Sándorné szül. Vorigty Tonka béregi lakosnak Gorjanacz Sándor béregi lakós által képviselt kiskoru Radicev Mária, Katalin és István béregi lakosok elleni végrehajtási ügyében 225 korona tőke, ennek 1903. évi február hó 23-tól járó 5%o-os kamatai, 64 korona 50 fillér eddigi, 19 korona 30 fillér uzuttali és a még felmerülő költségeknek kielégítésé végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144. és vonatkozó §§-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó, a bajai kir. járásbírósg területén lévő, a béregi 750. számú betétben I. 1-2. sorszám alatt végrehajtást szenvedett kiskoru Radicev Mária, Katalin és István nevén 1-1/2-ed, Gorjanacz Sándor nevén 2/12-ed, Szudár Simonné Gorjanacz Julia nevén 1/12-ed, kiskoru Radicev Klára nevén 1/12-ed és Gorjánácz István nevén 2/12-ed részben felvett 304/1. és 305/1. hrsz. kert és 182/a. számú házra az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §. d) pontja értelmében 816 korona kikiáltási árban ezenel elrendeli és annak Béregh község házánál 1903-ik évi október hó 3-ik napjának délelőtt 10 óraját kítűzi. a midőn a fennebb körülírt ingatlan a kikiáltási árou alul is eladati fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%o-át készpénzben, vagy óvadékképp papirokban a kiüldött kérezhöz tegyék le.

A kir. járásbírósg mint tkvi hatóság.

Baján, 1903. évi julius hó 23-án.

MAYER

kir. járásbíró.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a helyben, **Erzsébet királyné-utca 375. sz. alatt lévő és 34 év óta fennálló**

férfi szabó-üzletet

Pintér Ferencz úrtól átvettem és azt saját nevem alatt tovább folytatom.

Raktáron tartom a legszebb mintázatu **bel- és külföldi szöveteket**. Minthogy tapasztaltaimat úgy a fővárosban mint a külföldön sajátítottam el, ennél fogva minden e szakmába vágó férfi ruhaneműt **a legujabb divat szerint**, mérték után gyorsan elkészíték.

Amidőn a n. é. közönség nagybecsű bizalmáért esedezem, kérem, hogy miként elődömet, úgy engem is b. pártfogásukba venni és megrendeléseikkel felkeresni kegyeskedjenek.

Kiváló tisztelettel

Dervaderits Illés,
férfi-szabó.

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Törlesztéses kölesönök

engedélyeztetnek földbirtokokra a **Bácskában 600 korona, 700 korona, sőt 800 korona is katasztrális holdanként**, a földek becsértéke és valóságos forgalmi ára arányában **10 évtől 50 évig terjedő törlesztésre**, különösen előnyös feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

SCHÄFFER VILMOS
bankigazgató
== SZEGEDEN. ==

Megbízható, szolid ügynökök alkalmaztatnak.

Mennyasszonyi és lakodalmi

selyem-szövetek a legnagyobbszerű választékban. Legdivatosabb minták fehér, fekete és színesben a legolcsóbb árakért méterszámra és ruhaként, díj- és vámentesen mindenki részére. Csodálatosan szép foulardok már 1 kor. 20 fillértől kezdve. Minták a kívántak megjelölésével díjmentesen küldetnek. Postadíj a Svájcba 25 fillér.

Selyemszövetgyár Union

GRIEDER ADOLF ÉS TÁRSA ZÜRICH P. 24.

2

kir. udvari szállítók

(SVÁJ CZ.)

⊗ REISZ ÉS PORJESZ ⊗

BÚTORGYÁRA BÉKÉSCSABA

Fiók-telepek: Nagyvárad

BAJA

Erzsébet királyné-utca, volt Mészáros-féle ház.

Modern butor. Teljes lakásberendezések.

Legolcsóbb gyári árak.

Mindenféle diszitő- és kárpitos munkák elvállaltatnak.

Egy jó házból való fiú kárpitos tanonczul felvétetik.

VÖRÖSMARTY-ALBUM

INGYEN!

A Pesti Napló, amely eddigelé az **Ember tragédiáját**, **Arany János balladáit** Zichy Mihály illusztrációival, **Katona József Bánk bán-ját**, a **Himfy-Albumot**, a **Költők-Albumát**, tavaly a remek kivitelű **Zichy-Albumot**, stb. adta olvasóinak a könyvpiacon általános feltűnést keltő kiállításban, az idén eddigi kiadványait felülmúló fénytel és pompával, a **Vörösmarty Mihály-Albumot** fogja olvasóinak karácsonyi ajándékkul adni.

A **Vörösmarty-Album** a Zichy-Albumnál is díszesebb kiállításban nagy kvart alakban fog megjelenni. Magában foglalja a költő életrajzát. **Csongor és Tündét**, **Vörösmartynak** e kedves drámai költeményét, a **Szózat**, a **Vén cigányt**, **Szép Ilonkát** és **Vörösmartynak** legkiválóbb költői alkotásait, kiváló művészek eredeti festményeivel és rajzaival, 20 műmellékletben és számos színyogbe nyomott képpel és illusztrációival, a valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz, amilyen eddig alig jelent meg magyar díszműben. A **Vörösmarty-Albumot** megszerezhetik mindazok, akik a Pesti Naplóra, amely legrégibb, legfüggötlenebb és egyike a legelterjedtebb politikai lapoknak, egy évre előfizetnek.

Akik most lépnek az előfizetők sorába és akár havonta is, de állandóan, legalább egy évig előfizetők maradnak, szintén megkapják a **Vörösmarty-Albumot**. Minden félreértés elkerülése végett megjegyezzük, hogy akik a Zichy-Albumot az 1903. évre való előfizetés alapján tehát 1903. évi ajándékkul kapták, azok a **Vörösmarty-Albumot** csak úgy kapják meg, ha újra egész évre előfizetnek.

A Pesti Napló előfizetési ára: Egész évre 28 kor., félévre 14 kor., negyedévre 7 kor., egy óra 2 kor. 40 fillér. Szerkesztősége és kiadóhivatala: **Budapest, VI. Andrassy-ut 27. szám alatt van.**

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

KAZAL JÓZSEF
KÖNYVNYOMDÁJA BAJÁN, BÁRÓ EÖTVÖS JÓZSEF-UTCZA.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legszebb kiviteiben elvállaltatnak u. m.:

könyvek, folyóiratok, ügyvédi- és kereskedelmi nyomtatványok.

NÉVJEGYEK.
ELJEGYZÉSI KÁRTYÁK.
SZÁMLÁK.

LAKODALMI MEGHIVÓK.
LEVÉLPAPIROK. FALRAGASZOK. LEVÉLBORITÉKOK.

KÖRLEVELEK.
GYÁSZJELENTÉSEK.
ÁRJEGYZÉKEK.

Báli meghívók a legizlésesebb kivitelben olcsó áron készítettnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.

Hirdetések olcsó áron felvétetnek.
Községi nyomtatványok raktáron tartatnak.

A „BAJAI HIRLAP”
KIADÓHIVATALA.